چهره

زمانبندی اجرای برنامه هفتم

داوود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه: ضرورت دارد برنامه تحقق منابع بودجه ۱۴۰۳ از سوی سازمان برنامه و بودجه با دستگاه‌های اجرایی توافق و مصوب شود تا آنها بتوانند برنامه‌ریزی لازم را داشته باشند. آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و اسناد راهبردی برنامه هفتم پیشرفت باید ظرف موعد مقرر، تهیه، تصویب و ابلاغ شود.

افزایش رشد اقتصادی

محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی: از رشد اقتصادی ۰/۵ درصد در دهه ۹۰ در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ رشد اقتصادی به ترتیب به ۴/۴، ۴ و ۴/۵ درصد رسید. رشد اقتصادی سال گذشته براساس قیمت بازار ۵ درصد بوده که بالاترین نرخ رشد در کشورهای منطقه است که رشد اقتصادی بیشتر را در سال‌های آینده نشان می‌دهد.

کنترل کسری بودجه و ارز تک‌نرخی

طهماسب مظاهری، رئیس کل اسبق بانک مرکزی: کنترل کسری بودجه و تک‌نرخی کردن ارز، دو اولویت دولت آینده در حوزه اقتصاد است. دولت روحانی نقدینگی را پنج برابر کرد و به ۳۲۰۰ هزار میلیارد تومان رساند. نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری درباره مسائل اقتصادی تقریبا هم‌نظر هستند.

روستا؛ کلیدواژه مشترک نامزدها

نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری معتقدند باید مهاجرت معکوس از شهر به روستا را پیگیری کرد

دیروز آخرین مناظره نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری در رسانه ملی برگزار شد. نامزدها به موضوعاتی مانند ایجاد اشتغال، رفع تورم، رفع تحریم، تغییر در سیاست خارجی و همسان‌سازی حقوق اشاره کردند اما برنامه مشترک اغلب آنها توجه به روستاهای کشور بود. نکته‌ای که می‌توان گفت تاکنون در نظر همه نامزدها نبود و تنها برخی از آنها به این موضوع اشاره می‌کردند. حالا در مناظره پایانی، به غیر از مصطفی پورمحمدی که نگاهی به تغییر تولید داشت، همه به‌صورت مستقیم توجه به بخش کشاورزی و معیشت کشاورزان را مطرح کردند. در ادامه گزارش، جزئیات نظر نامزدهای مختلف در مسائل اقتصادی را بررسی کرده‌ایم. سعید جلیلی، محمدباقر قالیباف، مسعود پزشکیان، امیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی، مصطفی پورمحمدی و علیرضا زاکانی شش نامزدی هستند که برای ورود به پاستور برنامه‌های خود را به مردم اعلام کردند. کلیدواژه‌هایی که در طول رقابت‌های انتخاباتی مطرح شد تورم، معیشت مردم، رفع تحریم و افزایش قدرت خرید بود اما در مناظره دیروز موضوع و مخاطب نامزدها فضای دیگری داشت. درواقع آنها توجه به روستا و روستاییان را مطرح می‌کردند. نظرنامزدهای انتخابات ریاست جمهوری در ادامه این مطلب به اختصار آمده است.

سعید جلیلی

روستا؛ سلول جهش اقتصاد

من دو اولویت اصلی ارزآوری و اشتغال را در برنامه‌ام دارم. اگر نگران تورم، گرانی و از این قبیل مباحث اقتصادی هستیم، باید در این زمینه برنامه‌هایی اجرا کرد. نباید به روستاهای ما به‌عنوان جایی که فقیر و محروم است نگاه شود، اتفاقا روستاها فرصت هستند و می‌توانند سلول جهش کشور باشند. بسیاری از روستاها موفقیت‌های بزرگی دارند. به‌عنوان مثال روستای لیقوان در تبریز درآمدهای خوبی در زمینه لبنیات دارد. با وجود این‌که ۲۷ درصد اشتغال و تولید ناخالص از روستا و کشاورزی است اما تسهیلاتی که به آنها داده می‌شود ۶ درصد مجموع تسهیلات است و ۴ درصد از بودجه عمومی به روستا اختصاص می‌یابد. امنیت شغلی یکی از موضوعات مهم است. کارگری که زیربنای تولید است باید امنیت شغلی داشته باشد و حتی فراتر از آن باید خودش را در سود و کارآیی آن شرکت سهیم بداند. هم به لحاظ اقتصادی و هم به لحاظ روحی-روانی باید این موضوع لحاظ شود که در رشد و پیشرفت آنجا خود را سهیم بداند. ما در ۱۱ سال گذشته به جای این‌که وقت خود را در گعده‌های سیاسی تلف کنیم، سعی کردیم در استان‌های مختلف حضور یابیم تا ظرفیت‌های کشور را بشناسیم.

محمدباقر قالیباف

روستا در مرکزیت

مردم امروز دغدغه اجاره‌خانه دارند؛ در تحصیلات مشکل دارند، در معیشت وضع‌شان سفره‌شان کوچک شده است. باید آرامش ایجاد کنیم. قانون تجارت چند سال است که در چند مجلس باقی مانده بود، ولی در این مجلسی که من بودم، نهایی شد. در حالی که آنجا هم سلایق مختلف بود ولی آرامش را حاکم کردم. امروز هم می‌گویم که با آرامش این طرح‌ها را اجرا می‌کنم و با زمانبندی تحویل می‌دهم. طرح پنج فوریتی خود را طی چند هفته گذشته مطرح کرده‌ام. اولین وظیفه این است که یک سپر حمایتی ایجاد کنیم که شامل حقوق‌هاست. با افزایش حقوق اقشاری که حقوق ثابت دارند و با افزایش تورم هر روز ضعیف‌تر می‌شوند کمک خواهیم کرد. مثلا اگر حقوق ۲۰ درصد افزایش داشته باشد و تورم ۳۰ درصد است باید این فاصله کم شود. بعد از ادغام وزارت جهاد در کشاورزی، روستا صاحب ندارد؛ حتما باید روستا در مرکزیت باشد و امنیت شغلی دهدارهای مظلوم تامین شود و اشتغال باید به روستا برگردد. در کشاورزی ما متاسفانه نرخ محصولاتی که فروش می‌رود بین ۲۵ تا ۳۰ درصد دست کشاورزان را می‌گیرد که این نشان می‌دهد سیستم توزیع ما اشکال دارد.

مسعود پزشکیان

حذف دلالان از روستا

اگر از مردم بپرسید رئیس‌جمهور چه مشکلی را باید حل کند، اکثرآنها به مسائل اقتصادی مانند تورم، نبود تناسب در دخل و خرج، بی‌ثباتی سیاست‌ها، مالیات‌های غیرقابل توجیه و... اشاره می‌کنند. در مرحله بعد به مسأله سیاست خارجی و ارتباط با جهان و موضوعات اجتماعی و فرهنگی اشاره خواهند کرد. باید وضعیت معیشتی معلمان، نیروهای انتظامی، کارگران و ... را بهبود دهیم تا زندگی خوبی داشته باشند. اینها لازمه‌اش نگاه به پول‌هایی است که در دولت حیف می‌شوند و می‌توانیم جلوی آن را بگیریم. ما هر مداخله‌ای که می‌کنیم باید به نفع محرومان و اقشار آسیب‌پذیر باشد. آمده‌ام تا توجه به محیط زیست را در کانون اقدامات توسعه‌ای قرار دهم و روند تخریب بنیان‌های محیط زیست و ظرفیت زیست‌پذیری ایران را کند و متوقف کنم. من آمده‌ام تا کشور را در مسیر اصلاح زیرساخت‌های تولید و مصرف انرژی و رفع ناترازی قرار دهم. دسترنج روستاییان، کشاورزان، عشایر و قومیت‌های کشور در معرض سوءاستفاده دلالان است. آمده‌ام تا اطمینان حاصل کنم ضمن ارتقای سطح بهداشت و آموزش آنان رابطه مستقیم این اقشار با بازار محصولات‌شان برقرار شود. من آمده‌ام تا استقلال و احترام را در فضای آموزشی گسترش دهم.

مصطفی پورمحمدی

دولت چابک

هوش مصنوعی و دولت الکترونیک راه دستیابی به دولت چابک است. امروز ظاهر را بزک کردیم، نه گزارش‌گیری می‌کنیم، نه آنها شفافیت دارند و نه مردم تکلیف خود را می‌دانند. با این نظام اداری راه به جایی نخواهیم برد. بنده به کارمندان و مدیران احترام می‌گذارم و بسیاری از آنها مومن، متعهد و وفادار هستند و این کار وظیفه مدیر عالی کشور است تا ساختار اداری کشور را اصلاح کند. داشبوردهای الکترونیک به راحتی در اختیار مردم و با هزینه کم است. عده‌ای اشکال می‌گیرند ممکن است بعضی شغل‌ها کاهش پیدا کند و عده‌ای بیکار شوند درحالی‌که بسیاری از این افراد می‌توانند مشاور اداری، مشاور حقوقی، مشاور قضایی و مشاور در حوزه‌های دیگر باشند. موضوع بعدی نظام تامین اجتماعی است که به معنای ثبات است. اگر فردی که در جامعه کار و تلاش می‌کند بیکار یا بازنشسته شود چگونه مشکلات او حل خواهد شد؟ من آمده‌ام تا به بلاتکلیفی‌ها پایان دهم. آمده‌ام تا بگویم کف خیابان جای احترام است نه حرمت‌شکنی! سفره جای نان است نه وعده آن. رفاه حق مردمان است نه لطف دولتی. اما می‌گویم با عزم و اراده مردم و با خردمندی و وفاق ملی در سایه رهبری و در سایه گفتمان اسلام ناب محمدی، علوی و حسینی و مهدوی می‌توانیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم.

سیدامیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی

توجه به معیشت روستایی‌ها

ما ضمن این‌که برای حل ریشه‌ای مشکلات اقتصادی، افزایش رشد اقتصادی را دنبال می‌کنیم اما اقدامات فوری هم برای تامین حداقلی معاش خانواده‌های ایرانی خواهیم داشت. اول اجازه نخواهم داد دریافتی حقوق بگیران از تورم جا بماند، نمی‌شود هر سال افزایش حقوقی اعلام کنیم در حالی که نرخ تورم بیشتر باشد. مقابل مافیای خودرو خواهم ایستاد. دولت با واگذاری سهام به مردم از خودروسازی خارج خواهد شد و واردات خودروهای برقی با قیمت پایین آزاد می‌شود. دیوار سخت سربازی اجباری را برای همیشه از مقابل جوانان ایرانی برخواهم داشت و ابتدا با ایجاد طرح فروش خدمات سربازی تکلیف سربازان فراری را مشخص خواهم کرد و بعد هم سربازی اجباری را با سربازی حرفه‌ای جایگزین می‌کنم. تعهد ما در برنامه هفتم رشد اقتصادی ۸ درصدی است که باید با بازکردن دست بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری خارجی اتفاق بیفتد. یکی از روش‌های کسب درآمد برای رشد اقتصادی صرفه‌جویی در انرژی و فروش آن است که اجرای کامل هدفمندی یارانه‌ها آن را محقق می‌کند. محیط اقتصادی را باید قابل پیش‌بینی و از مجوزهای رانتی جلوگیری کنیم. ما برنامه بازگشت مردم به روستاها را داریم که برای این کار باید به عمران، آبادی، مسکن و معیشت روستایی توجه شود تا روستاها نمایشگاه ترقی ملت ایران شوند.

علیرضا زاکانی

خرید قراردادی از کشاورز

اولین گام بنده پرداخت یارانه طلایی است. یارانه انرژی را میان کل مردم عزیز ایران تقسیم می‌کنم. به هر نفر به قیمت امروز ۲۰ میلیون تومان در سال یارانه خواهد رسید. بنزین از ۳۰۰۰ تومان به ۱۵۰۰ تومان برخواهد گشت. مردم به اعتبار طلا یارانه خود را در هر زمانی به قیمت روز دریافت خواهند کرد. در دولت من بساط قاچاق، ناترازی انرژی و آسیب زدن به محیط زیست برچیده خواهد شد. عموم مردم ثروتمند خواهند شد. در این طرح ۹۵ درصد مردم سود خواهند کرد. در حوزه خرید مسکن هم زمین وجود دارد و هم می‌توان با استفاده از ویژگی‌های بافت فرسوده، موضوع مسکن را حل کرد. همچنین با خرید قراردادی از کشاورز و دامدار می‌توانیم ثبات ایجاد کنیم. در دولت شهید رئیسی قرارداد بسته شد و در آینده نزدیک اجرایی خواهد شد. جلوگیری از نوسانات ارزی و ایجاد عمق بخشی به بورس و ممانعت از گردن‌کشی برخی بانک‌ها از موضوعاتی است که پیگیری خواهد شد و امکانی ایجاد می‌کنیم تا مردم سود کنند و این درحالی است که بنده مشکلات ۳۰ ساله شهرداری تهران را با دستگاه‌های مختلف حل کردم. من مسأله شخصی با کسی ندارم و مسأله اصلی من الگوی حکمرانی در کشور است.

گزارش

کارنامه دولت‌های مختلف در رشد GDP

دولت سیزدهم توانست میانگین رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه را پس از حدود ۱۶ سال به بالای ۴ درصد بازگرداند و رقم ۴/۵ درصد را در کمتر از سه سال به ثبت برساند.

تولید ناخالص داخلی، برابر ارزش بازاری کلیه کالاها و خدمات تولیدشده در طول یک بازه زمانی مشخص (به‌طور مثال یک‌سال) در مرزهای جغرافیایی یک کشور است. این رقم، برابر با مجموع میزان مصرف، مخارج دولت، سرمایه‌گذاری و تفاوت صادرات و واردات است. نکته مهم آن‌که رشد اقتصادی و توسعه هردو به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم با تولید ناخالص داخلی در ارتباط هستند.

نگاهی به کارنامه دولت‌های پس از پایان دوران دفاع‌مقدس نشان می‌دهد که میانگین رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) تنها در دولت اول سازندگی بیش از ۷ درصد بوده که علت اصلی آن را می‌توان پایان جنگ تحمیلی و تغییر مسیر تزریق منابع به بخش تولید در آن زمان دانست.

طبیعی است که در ابتدای تغییر مسیر تزریق منابع از میدان جنگ به عرصه تولید و اقتصاد به یکباره شاهد رشد شاخص‌ها باشیم که بر این اساس رشد ۷/۳ درصدی در دولت پنجم (از سال ۶۸ تا ۷۲) ثبت شده است؛ اما به‌تدریج با کاهش تأثیر این تزریق منابع شاهد کاهش روند رشد GDP هستیم، به‌طوری‌که در دولت ششم به ۲/۳ درصد کاهش می‌یابد. در دولت هفتم نیز رقمی بهتر از ۳/۳ درصد برای میانگین رشد تولید ناخالص داخلی ثبت نمی‌شود. در دولت هشتم (از شش ماه دوم سال ۱۳۸۰ تا شش ماه نخست ۱۳۸۴) متوسط رشد GDP به قیمت پایه معادل ۶ درصد بالا می‌رود که رشدی قابل‌توجه را نشان می‌دهد، اما این صعود، ماندگار نبود و از آن زمان تا دولت سیزدهم (یعنی به مدت حدود ۱۶ سال) هیچ‌گاه این شاخص نتوانست بالاتر از کانال ۳ درصد قرار بگیرد. در دولت نهم (از شش ماه دوم سال ۱۳۸۴ تا شش ماه نخست ۱۳۸۸) شاخص میانگین رشد GDP به رقم ۳/۷ افت کرده و در دولت دهم (سال ۸۸ تا ۹۲) به رقم یک درصد سقوط کرد. در دهه ۹۰ که به دهه ازدست‌رفته اقتصاد ایران معروف است، وضعیت این شاخص، بسیار ناگوار و ناامیدکننده بود. در ابتدای این دهه، شاخص GDP در جایگاه یک درصد قرار داشت و در پایان دهه ۹۰ به زیر ۰/۵ درصد افت کرد.

در دولت یازدهم (از شش ماه دوم سال ۱۳۹۲ تا شش ماه نخست ۱۳۹۶)، شاخص میانگین رشد تولید ناخالص داخلی به رقم ۲/۶ درصد رسید و در دولت دوازدهم (از سال ۹۶ تا شش ماه نخست ۱۴۰۰) رقم شاخص GDP به ۰/۳ درصد رسید که کمترین میزان در دوره مورد بررسی یعنی از دولت‌های پس از پایان دفاع مقدس تاکنون بوده است. براساس گزارش وزارت امور اقتصادی و دارایی، دولت سیزدهم، اقتصاد کشور را در چنین وضعیت ناگواری تحویل گرفت که تقریبا همه شاخص‌های اقتصادی در وضعیت نامطلوبی قرار داشت، اما دولت آیت‌ا... رئیسی تلاش کرد با برقراری ثبات در اقتصاد و حمایت از بخش تولید و تزریق هدفمند منابع، قطار اقتصاد را به ریل درست خود بازگرداند. نتیجه این تلاش‌ها را می‌توان در افزایش رشد شاخص‌های اقتصادی در دولت سیزدهم (شش ماه دوم ۱۴۰۰ تا پایان سال ۱۴۰۲) مشاهده کرد که توانست میانگین رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه را پس از حدود ۱۶ سال به بالای ۴ درصد بازگرداند و رقم ۴/۵ درصد را به ثبت برساند.

بزرگی این اقدام را زمانی می‌توان درک کرد که بدانیم رشد ۴/۵ درصد GDP تنها در مدت کمتر از سه سال به دست آمد.

گفتنی است، تولید ناخالص داخلی ۸۰ سال است که به یکی از اصلی‌ترین شاخص‌های اقتصادی تبدیل شده است. این شاخص اطلاعات زیادی از وضعیت اقتصادی یک کشور را منعکس می‌کند. این مبحث از اقتصاددانان برای اقتصاددانان توسعه نیز بسیار مهم است، چراکه بخش اعظمی از داده‌های موجود درباره روند رشد یک کشور را آشکار می‌کند.

یادداشت

محمدحسین چشم براه | تحلیلگر حوزه صنعت و تجارت

جایگاه بهره‌وری در صنعت

«بهره‌وری» جایگاه بی‌بدیلی در عرصه اقتصاد و صنعت دارد. به عبارت بهتر، آنچه کشورها و حتی کارخانجات صنعتی را از یکدیگر متمایز می‌سازد، لزوما میزان دسترسی آنها به منابع اولیه تولید نیست، بلکه میزان بهره‌وری آنها از منابع یکسان است. بسیاری از کارخانجات، به منابع اولیه یکسانی دسترسی دارند اما بازخورد فعالیت آنها در عرصه‌های تولیدی و تجاری با یکدیگر یکسان نیست. در اینجا لازم است درک بهتری از مقوله بهره‌وری داشته باشیم. بهره‌وری در عرصه صنعت، مترادف با استفاده بهینه از منابع مواد اولیه، به‌کارگیری تجهیزات و نیروی کار در مداری مطلوب، بهبود فرآیندهای تولید، کاهش استهلاک و زمان تولید، افزایش کیفیت محصولات و کاهش هزینه‌هاست. بهره‌وری مقوله‌ای محدود یا تزئینی نیست و مزیت رقابت یک شرکت در قبال شرکتی دیگر و حتی کشوری در قبال کشوری دیگر در عرصه صنعت و تجارت است.

در کشور عزیز و پهناور ما، استفاده بهینه از منابع باید تبدیل به یک «طرح اقدام تجاری-صنعتی» شود، به گونه‌ای که «بهره‌وری» جایگاه واقعی خود را در این عرصه مهم و تعیین‌کننده پیدا کند. به عبارت بهتر، بهره‌وری باید از یک مفهوم انتزاعی، تبدیل به هدفی عملیاتی شود.

بدیهی است که ابعاد کمی و کیفی بهره‌وری در عرصه صنعت و تجارت باید وفق اهداف و اساسنامه فعالان و سرمایه‌گذاران این عرصه ترسیم شده و دستیابی به آنها تبدیل به یک «هدف عینی» شود. در بهره‌وری صنعتی و تجاری، به کارگیری واژگان و اهداف کلی و غیر قابل سنجش معنا و مفهومی ندارد. در این خصوص لازم است گام‌های ضروری و موثری از سوی بخش دولتی و خصوصی برداشته شود تا محصول و خروجی آن؛ تثبیت، ترویج و تصدیق بهره‌وری در عرصه صنعت و تجارت باشد.

نبض اقتصاد

اسقاط ۶۱ هزار خودروی فرسوده

مهران سالاریه، رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده با اشاره به اسقاط بیش از ۶۱ هزار دستگاه خودروی فرسوده در سه ماهه امسال گفت: قطعا با این روند می‌توانیم رکورد اسقاط ۳۰۰ هزار خودرو در سال را بشکنیم.

ابتدای سال گذشته ستادی در وزارت صمت تشکیل و مسئولیت اسقاط خودروهای فرسوده به این ستاد محول شد. در همین راستا حرکت جهشی در اسقاط خودروهای فرسوده ایجاد شد. در سال گذشته ۲۵ درصد نسبت به مجموع چهار سال گذشته رشد داشتیم و امسال نیز تقریبا تاکنون ۹۸ درصد سال گذشته را پوشش داده‌ایم که قطعا با این روند می‌توانیم رکورد سال‌های گذشته را که بیش از ۳۰۰ هزار خودرو بود، بشکنیم. ۶۰ هزار و ۲۳۶ دستگاه در طرح بدون جایگزین خودروهای فرسوده شامل اسقاط بوده و از رده خارج شده که طی سه ماه گذشته این مساله انجام شده است. رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده یادآور شد: مالکانی که می‌خواهند خودروهای خود را تبدیل به احسن کنند ۲۰ درصد سهمیه عرضه خودروسازان را به خود اختصاص می‌دهند.

۵/۱ میلیون تن خرید تضمینی گندم

سهرابی، مجری طرح گندم وزارت جهاد کشاورزی گفت: براساس آخرین گزارش‌ها از سامانه شرکت بازرگانی دولتی ایران (سیفا) تا روز گذشته، بیش از پنج میلیون و ۱۰۰ هزار تن گندم مازاد بر مصرف کشاورزان خرید تضمینی شده و عملیات برداشت این محصول در ۲۸ استان کشور ادامه دارد. وی افزود: ارزش این میزان گندم خریداری شده ۸۹ هزار میلیارد تومان است و تاکنون ۴۱/۲ هزار میلیارد تومان معادل حدود ۵۰ درصد از مطالبات گندم‌کاران پرداخت شده است.

الزام ثبت معاملات در سامانه املاک

دبیر کارگروه تنظیم و کنترل بازار املاک و مستغلات از لازم‌الاجرا شدن قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول خبر داد. یاسر دستمالچیان یادآور شد: از سوم تیر ۱۴۰۳ قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول لازم‌الاجرا شد. براساس این قانون، بنگاه‌های مشاور املاک موظفند همه قراردادهای خود را در سامانه املاک و مستغلات ثبت کنند، در غیر این صورت مشمول پرداخت جریمه خواهند شد.

وی با بیان این‌که لازم‌الاجرا شدن این قانون با هدف ایجاد آرامش در بازار مسکن انجام شده است، افزود: ثبت‌نام در مدارس، تعویض پلاک، دریافت دسته‌چک و سایر خدمات وابسته به ثبت معاملات در سامانه است. وی تصریح کرد: بنگاه‌های مشاور املاکی که پروانه کسب دارند اما فاقد پروانه تخصصی هستند باید هرچه‌سریع‌تر نسبت به حضور در کلاس‌ها و گذراندن آزمون اقدام کنند.